

Skriftlig spørsmål til utvalgsleder/fylkesdirektør til møtet i KULII 17.02.2021:

Det er vedtatt at fylkeskommunen skal være en «regional utviklingsaktør». Dette innebærer at vi har et regionperspektiv der vi skal prøve og se overordnet og på tvers av kommunegrenser i våre oppgaver. Målet er å bidra til samarbeid og utvikling på tvers av kommunegrenser for å styrke velferden, næringslivet og kulturlivet.

Det «regionale» blikket gjennomsyrrer den fylkeskommunale politikken. Når det gjelder håndtering av tilskudd er dette en måte å prioritere midler på og noe som sikrer at tilskudd blir gitt til regionale aktører. I noen tilfeller er dette et vilkår som krever at det omsøkte prosjektet, tiltaket eller organisasjonen må ha såkalt «regional verdi».

I noen tilskuddsordninger vises det til følgende definisjon av begrepet «regional»: (her fra KULII PS 107/20):

«Omgrepet regional viser her til to prinsipielle hovedkriterium:

- *Geografisk kriterium (geografisk nedslagsfelt og verkeområde): Om tiltaket omfattar fleire kommunar, og/eller om tiltaket vert gjennomført eller har deltaking frå meir enn to kommunar.*
- *Funksjonskriterium (regional funksjon i kraft av oppdrag, storleik, fagleg tyngd, kvalitet og særpreg).*

Alle tilrådde tiltak og prosjekt skal ha regional verdi – geografisk og/eller funksjon. Storleik og omfang treng ikkje vere avgjerande. Fagleg kvalitet og særleg grad av nyskaping m.m. kan også ligge til grunn for at eit tiltak har regional verdi.

I tråd med kulturlova er det kommunane som skal leggje til rette for og sikre eit breitt lokalt kulturtilbod der folk bur og arbeider. Fylkeskommunen si rolle er å vere ein regional utviklar og ha oversyn og sikre tilgjenge til meir spesialiserte eller regionale kulturtilbod.»

Jeg forstår det geografiske kriteriet slik at det er regionalt om det «omfattar» eller «har deltaking frå» flere enn to kommuner.

Det funksjonelle kriteriet har et mer skjønnsmessig og kulturfaglig/idrettsfaglig preg over seg, og er uavhengig av antall kommuner.

Disse kriteriene hentet fra retningslinjer i tidligere fylkeskommunale planer i Hordaland og Sogn og Fjordane.

Etter den siste kommunereformen hvor mange kommuner er slått sammen til større kommuner, er der flere som stiller spørsmål til det geografiske kriterium. (jfr. f.eks. nye Øygarden, Alver og Sunnfjord kommune.)

Før kommunereformen ville de tidligere kommunene sammen oppfylt det geografiske kriteriet. Nå gjør de ikke det. Representanter fra de nye store kommunene har hevdet at kriteriet «regional verdi» kan være til ulempe for større sammenslåtte kommuner.

Jeg er klar over at det legges til grunn at vilkårene er *alternative*, dvs. at kun et av de to kriteriene må være oppfylt for at det omsøkte tiltaket har regional verdi, jf. definisjonen. Og ettersom kriteriene er alternative, vil funksjonskriteriet kunne bøte for det geografiske kriteriet. Aktører i mindre kommuner vil kunne oppfylle begge kriteriene, mens aktører i f.eks. Alver, Øygarden, Sunnfjord eller andre store og sammenslåtte store kommuner i hovedsak vil få innvilget tilskudd etter funksjonskriteriet.

Selv om det selvfølgelig ikke er noe til hinder for at aktører i de nye større kommunene samarbeider med andre kommuner, så kan det oppfattes som en fordel for aktører i mindre kommuner med tiltak som omfatter flere kommuner, men hvor det totale innbyggertallet kan være likt eller færre enn i en sammenslått kommune.

En stor kommune, om den er sammenslått eller ikke, vil etter innbyggertall og/eller areal kunne anses som en region. Dette tar imidlertid ikke det geografiske kriteriet hensyn til.

Å kreve at et tiltak har «regional verdi» er en avgrensning mot reint kommunalt ansvar. Dette er jeg enig i. Fylkeskommunen har verken råd eller som oppgave å ta over det kommunale kultur- og idrettstilbudet. Fylkeskommunen sitt ansvar er å støtte oppunder viktige kultur- og idrettstiltak av regional størrelse eller av mer unik/spesialisert/nyskapende karakter.

Det kan selvfølgelig stilles spørsmål om fylkeskommunen primært skal ha en støttefunksjon for kommuner uten de samme økonomiske musklene som større kommuner har til å opprette viktige kultur- og idrettstilbud?

Jeg regner med at begrepet «regional verdi» vil være et viktig tema i arbeidet med ny Regional plan for kultur, idrett og friluftsliv. Men i og med at det vil ta et par år før ny regional plan foreligger, så kan det være nyttig med en drøfting i KULII om begrepet «regional verdi» allerede nå. Dette som et grunnlag for kommende tildelinger fram til ny Regional plan for kultur, idrett og friluftsliv foreligger.

Spørsmålet til utvalgsleder:

- Er utvalgsleder, eventuelt fylkesdirektør, enig med de nevnte problemstillingene knyttet til særlig det geografiske kriteriet i begrepet «regional verdi»?
- Kan utvalgsleder, eventuelt fylkesdirektør, gjøre noen refleksjoner rundt de skisserte problemstillingene og eventuelt andre hensyn som begrunner og forklarer begrepet «regional verdi»?

Hilsen,
Kjell Håland (Arbeiderpartiet)